

afdeling ECP

d.d. 21 februari 2013

zaaknr. 447012

onderwerp: Vergadering Dagelijks Bestuur Waddenfonds 4 maart 2013

corr.nr. 2013-08470

1. Inhoudelijk

Op 4 maart a.s. is de komende vergadering van het DB-Waddenfonds. De agenda en bijbehorende stukken zijn bijgevoegd.

Het belangrijkste te beslissen punt betreft:

Agendapunt 10: Voorstel subsidie toe te kennen aan de projecten 'Veilig en verlicht Texel' en 'Zonne-collectief-Ameland'.

Voor het project Ameland ligt er een duidelijk verschil in opvatting. Het gaat om de vraag óf dit project conform de aanvraag te subsidiëren (standpunt ged. Schokker Fryslân) óf de 'inverdieneffecten' ervan te verrekenen. Hierover is in de 2 voorgaande vergaderingen al uitgebreid gesproken. De directeur waddenfonds heeft een aanvullende notitie hierover toegezegd (nog niet ontvangen).

De voorzitter van het Waddenfonds, mw. Schokker heeft aan de directeur waddenfonds laten weten het onaanvaardbaar te vinden als dit project van Ameland niet in de gevraagde vorm gehonoreerd zou worden; zij wijst er daarbij op dat de subsidieaanvraag door Ameland in oktober is ingediend (en de prov. Fryslân cofinanciering heeft toegezegd) en er eerder noch vanuit het waddenfonds noch vanuit de prov. Fryslân bedenkingen zijn gemaakt (ook niet toen dit in de gemeenteraad van Ameland aan de orde was). Verder is duidelijk dat Fryslân er alles aan doet niet alleen deze maar ook volgende (soortgelijke) energieprojecten van de eilanden 'erdoor' te krijgen.

In de vorige vergadering is afgesproken een voorstel aan het komende AB voor te leggen tot snelle aanpassing van de subsidieverordening teneinde dit punt formeel te regelen. Hierover is nog overleg gaande en een voorstel zal worden nagestuurd. Naar verwachting nemen we als extra voorwaarde op dat de verstrekte subsidie nooit hoger mag zijn dan het netto contante exploitatietekort.

Advies afdeling: Nu instemmen met projectvoorstel Ameland maar daarbij wel aangeven dat dit eens en nooit weer is en dat besluiten over alle andere aanvragen waarbij er sprake is van exploitatie-inkomsten worden genomen nadat we de regels hieromtrent hebben aangepast (voor Ameland zou dit misschien kunnen betekenen dat ze in plaats van 3 miljoen euro 2,8 miljoen euro zouden ontvangen. We adviseren hier geen groot punt meer van te maken om zo de goede verhoudingen in het DB niet te verstoren.)

Hieronder een puntsgewijze toelichting / annotatie bij de agenda

Agendapunten 1 en 2: Verslag DB-vergadering van 28 januari en mededelingen.

Agendapunt 3 Subsidieaanvragen:

Toelichting:

Bij dit punt een overzicht van ingediende projecten, planning van afhandeling en per thema een planning van uitgaven en verder is het doel de achterstand voor de zomer weg te werken. Wat betreft dit laatste wordt in de notitie de aanbeveling gedaan om aanvragen die beleidsmatig niet passen te selecteren en via een versnelde toets af te handelen.

De stukken geven (eindelijk) een duidelijk beeld van wat er ingediend is en wanneer wat behandeld wordt.

Als de ingediende aanvragen allemaal ontvankelijk zijn, is op de programmalijnen Werelderfgoed/Toerisme & recreatie en Energie & Havens nu al sprake van duidelijke overtekening van resp. ca. € 15 en € 14 mln. Voor de programmalijn natuur is het plafond vrijwel bereikt.

Prioritering in beoordeling en afhandeling is op dit moment niet anders dan 'volgorde van binnenkomst'.

Opmerkelijk is ook dat er enkele hele grote projecten bij zitten, zoals € 10 mln. voor upgradatie van het gebied Robbenoord (de oude marinehaven) in den Helder en € 8 mln. voor Franeker (vaarrecreatieve versterking, infraprojecten etc.). De afd. vindt het twijfelachtig of dit soort grootschalige projecten, die veel meer het karakter hebben van een investeringsprogramma wel thuis horen in het huidige pionierprogramma. Immers, daarvoor was uitgangspunt alleen voor dit jaar en projecten die snel in uitvoering kunnen komen. Om die reden is voor Lauwersoog ook alleen de 1ste fase ingediend (€ 1,6 mln. – bovendien is het is raar dat juist bij Lauwersoog vraagtekens gezet zijn waar het gaat om draagvlak en de (vreemde) opmerking juiste startknop?).

N.B.: De retorische vraag kan gesteld worden of straks bij behandeling van deze projecten ook weer de kaart van gewekte verwachtingen, bestuurlijk prestige etc. wordt getrokken.

Duidelijk is dat waar aanvankelijk beoogd was met het nieuwe waddenfonds en het aanstellen van enkele programmaregisseurs sturing aan de voorkant te krijgen, dit klaarblijkelijk (nog) niet lukt. Waar in de oude structuur er nog een kwaliteitsweging tussen projecten onderling plaatsvond is dat nu niet (meer) het geval. Waar programmatische sturing bedoeld was, lijkt het waddenfonds nu meer een subsidieregeling volgens het principe 'wie het eerst komt'.

Dit geeft voeding aan het ongeruste gevoel onlangs in de Tweede Kamer (bij de behandeling van de wet tot intrekking van de wet op het Waddenfonds) dat de provincies onvoldoende uitvoering geven aan kwaliteitsbeoordeling. Een motie hierover is ingediend (die weliswaar door de minister om formele redenen is afgeraden) – NB: ook vorig jaar al werd door de TK op dit punt ingezet en het laatste woord zal hier zeker niet over gezegd zijn. Kortom, zonder kwaliteitsweging roepen we onheil over ons af.

Advies: discussie in het DB nodig om tot kwaliteitsweging en prioriteitstelling te komen voor de ingediende projecten.

Agendapunt 4: Notitie beoordelingscriteria

Toelichting:

Deze notitie is opgesteld n.a.v. de discussie vorige keer over toetsing van aanvragen – de notitie belicht een 4-tal punten, nl.

- = Kwaliteitstoetsing – art. 1.15 (weigeringsgronden) van de subsidieverordening, waarin bepaald wordt dat de aanvraag wordt geweigerd als deze kennelijk niet bijdraagt aan de doelen van het Waddenfonds. De notitie stelt voor dat de regisseur (en/of directeur) zich hierover een oordeel velt en dit (nogmaals) laat toetsen door DLG. Bij een negatief oordeel kan de aanvraag direct worden afgewezen
- = Obstakelvrij – voorgesteld wordt dat bij een aanvraag een sluitend dekkingsplan ligt met zekerheid over cofinanciering – zo niet, dan afwijzen
- = Exploitatie - voor hernieuwbare energie (bijv. zonne- en bio-energie) heeft subsidie betrekking op de onrendabele top *en zonder* daarbij de exploitatiebaten in aanmerking te nemen (art. 4.11 subs. verordening).

Er wordt nog gewerkt aan een voorstel om dit op de kortst mogelijke termijn te corrigeren (zie ook verslag)

= Markt en Overheid – hier wordt verwezen naar de Wet en Besluit Markt en Overheid, waarbij ook een overheid als een marktpartij aangemerkt kan worden.

Opmerkelijk dat de notitie niet ingaat op de kwestie kwaliteit versus subsidieomvang – zie verslag
 Het lijkt erop dat er nu slechts twee keuzes zijn: goedkeuren of afkeuren. *De mogelijkheid om een afwijkend (=lager) subsidiepercentage vast te stellen moet toch ook tot de opties behoren? Bijvoorbeeld: het project past, maar kan ook met 20% waddenfondsmiddelen worden uitgevoerd. Indien er 40% wordt gevraagd; hoeft je niet direct af te keuren, maar kan een lager bedrag worden vastgesteld.*

Daarnaast kan er natuurlijk geen onrendabele top bepaald worden zonder te kijken naar de exploitatie. Ook op dit punt het advies om dit aan te passen voor alle projecten gaan we vanaf nu rekening houden met de exploitatie (alleen voor het budget lokale innovaties, zeer kleine projecten, veelal ingediend door niet professionele organisaties, maken we een uitzondering)

Agendapunt 5: Herziening programma, actielijn 1

Toelichting:

Deze actielijn voor grootschalige (industriële) energieprojecten is voorlopig gesloten onder de afspraak uiterlijk per 1 april een aangescherpte formulering via het AB vast te stellen.

Voorgesteld wordt nu (zie gecursiveerde aspecten) de actielijn toe te spitsen op de realisatie van innovatieve (pilot)projecten voor duurzame energietransitie die een *specifieke meerwaarde hebben voor het wadengebied* en die *zich lenen voor opschaling over een groter deel van het wadengebied* en gestreefd wordt naar *spreiding over diverse vormen van energie* en bij voorkeur projecten die door een *samenwerking van meerdere partijen* zijn ontwikkeld en ingediend.

Risico bij de nieuwe formulering is wel of punten als 'specifieke meerwaarde voor het wadengebied' en 'opschaling over het hele wadengebied' voldoende ruimte laten voor projecten die zich expliciet richten op vergroening van de industriële ontwikkeling in de Eemsdelta (bijv. voor vergroening / biobased chemie). Immers, voor bijv. grootschalige groen gas productie, grootschalige zon/win, power to Gas, LNG is een 'toekomstige opschaling over een groter deel van de wadden' niet zomaar voor de hand liggend. Wel worden bij de voorbeelden van projecttypen die in aanmerking komen o.a. genoemd '(beter) benutten restwarme en biomassa' en 'valorisatie thermochemische conversie'. Daarmee lijkt er voor dit soort projecten in de Eemsdelta wel soulaas.

Agendapunt 6: Begroting 2012-2013*Toelichting:*

De begroting is voor commentaar voorgelegd aan de 3 staten (commissies). Daaruit zijn geen voorstellen tot wijziging gekomen. Nu kan besloten worden de begroting ter vaststelling aan te bieden aan het AB van 28 maart a.s.

Agendapunt 7: Concept-begroting 2014*Toelichting:*

De primaire begroting 2014 moet per 15 juli a.s. zijn ingediend bij het ministerie van BZK. Daarom nu gestart met het opstellen. De cpt-begroting zelf op blz. 10. Er wordt in de besteding nog geen onderverdeling voorgesteld over de verschillende thema's. Dat zal op een later tijdstip bij begrotingswijziging gebeuren als er duidelijkheid is over het nieuwe uitvoeringsprogramma. De uitvoeringskosten ad € 1,17 mln. blijven op het zelfde niveau als dit jaar. PS krijgen nog de gelegenheid te reageren en vaststelling van de begroting in het AB van juni a.s.

Agendapunt 8: Jaarverslag 2012 (concept)*Toelichting:*

Het gaat duidelijk nog om een eerste concept. Er is nog een flinke redactionele slag te maken om er een aantrekkelijk en goed presenteerbaar geheel van te maken, en dat het ook feitelijk en zakelijk een goede weergave vormt. Op onderdelen ook onjuistheden (bijv. storend op blz. 1 'de gedachte was het waddenfonds over te hevelen aan Fryslân' – wellicht in Friese hoofden). Niet vreemd aan e.e.a. zal zijn dat de schrijver (directeur) het afgelopen jaar niet meegekregen heeft en hier wreekt zich dat dit soort stukken (net als de begroting) niet vooraf ambtelijk besproken is.

Agendapunt 10a.: project 'Veilig en verlicht Texel' van de gemeente Texel – Voorstel: € 1.349.848,-- subsidie.*Toelichting:*

Project betreft vervanging van de openbare straatverlichting met LED-licht (incl. deels gekoppeld aan zonnecellen). Dit leidt tot ca. 60% besparing op verlichtingskosten. Investering ca. € 3,5 mln met een gevraagde waddenfondsbijdrage van € 1.349.848,--. Overige financiering gem. Texel (€ 1.724.773,--) en de prov. N-Holland (€ 300.000,--).

Project is in december aangehouden om duidelijkheid te verkrijgen wat de onrendabele top is om alleen daarvoor subsidie te berekenen. Uit de rapportage van DLG (checklist aanvraag – blz. 2 aandachtspunten, nr. 5) blijkt dat een subsidie van € 857.000 nodig is om het tekort te dekken. DLG komt tot de conclusie dat het derhalve redelijk is het gevraagde bedrag van € 1.349.848 (dus ca. € 5 ton meer) toe te kennen. Mondeling werd daarbij toegelicht dat de gemeente ook het risico draagt en het redelijk is daar ook een zekere factor/toeslag voor te rekenen (in dit geval ruim 1/3 deel). Verder merkt DLG op dat het project ook bijdraagt aan natuur/landschapskwaliteit (het licht kan straks beter gedoseerd worden) en daarmee had een deel van het project ook op een hoger percentage gesubsidieerd kunnen worden.

N.B.: Er volgt binnenkort een breder project vanuit Texel tot energieopwekking met zonnepanelen.

Advies: akkoord

Agendapunt 10b3: project Zonnecollectief van de gemeente Ameland - Voorstel € 2.653.445,-- subsidie*Toelichting:*

Project betreft ontwikkeling en gebruik van een grootschalig zonnepark met een vermogen van 5,2 Mw, dat zal voorzien in ca. 20% van het elektragebruik op Ameland. Investering ca. € 6,9 mln. met hierop een waddenfondsbijdrage van € 2.653.445. Cofinanciering gem. Ameland (van ca. € 3,65 mln.) en de prov. Fryslân (van € 331.681,--).

Het project is de vorige keer aangehouden. Belangrijkste overweging inzicht te krijgen in het exploitatieresultaat en hoe deze te verrekenen in de subsidieomvang (en tegengaan van precedent werking naar zelfde type projecten op de andere eilanden).

Overeenkomstig de formele regeling (art. 4.11) blijft het advies van het Waddenfonds/DLG om de exploitatieopbrengst buiten beschouwing te laten (zie checklist DLG).

Ambtelijk blijven we van mening dat inverdieneffecten – uit oogpunt van bestuur en goed financieel beheer – verrekend behoren te worden met de gevraagde subsidie (we zijn 'geen gekke Gerritje').

Over de exploitatie het volgende: Een zonne-park kan volgens de marktprijs € 0,07 krijgen voor een kWh. (gebaseerd op de totale energiemarkt). Zonne-energie is hiermee nog niet concurrerend. Echter, er wordt wel verdiend: jaarlijkse productie à 5.200.000 kWh x 0,07 cent = € 364.000,- per jaar aan inkomsten. Hiertegenover staat dat de jaarlijkse exploitatiekosten (m.n. de kosten van het geleende geld en onderhoud, etc.) niet is meegenomen en vanzelfsprekend wel gedekt moet worden. Nu is het niet mogelijk (vanwege ontbreken exploitatie berekeningen) om te beoordelen of dit project nu haalbaar is.

De studie van KNN advies (opdracht provincie Groningen) naar business case 'zon-op-land' geeft het volgende weer: op dit moment is er geen verdienmodel voor zon-op-land, zonder fiscaal voordeel (zie hieronder). Er is dus een vorm van stimulering nodig. Daarmee is een bijdrage vanuit het Waddenfonds, vanwege de doelen die bereikt worden (duurzame Waddeneilanden, voorbeeldproject, energietransitie naar energie-onafhankelijk eilanden) te verantwoorden.

Het rijk is op dit moment voornemens om de 'salderingswetgeving' aan te passen. Hiermee wordt het voor collectieven van energieopwekking makkelijker om (door het aangesloten individu) het opgewekte energieverbruik te salderen met het eigen energieverbruik, waardoor er in theorie een vergoeding van € 0,17 ontvangen kan worden. Hiermee is het kostenrendabel om het zonne-park te exploiteren. Echter hiervoor geldt ook dat nu nog niet duidelijk is of deze regeling wordt geëffectueerd.

Een nieuw gegeven (dat pas de afgelopen week aan de hand van de overzichtslijst onder agendapunt 3c ons bekend werd) is het volgende Er is een volgend projectvoorstel "Ameland Methaan Brandstofcellen" ingediend dat nauw samenhangt met de zonne-weide en biedt daarop een innovatieve plus. Ameland Methaan omvat de plaatsing van 50 methaan brandstofcellen. Deze draaien op aardgas en kunnen met een erg hoog rendement energie omzetten naar elektriciteit, bij bijv. wegvallen van zonne-energie vanwege bewolking. Hiermee wordt een robuust efficiënt energienet gevormd. De brandstofcel heeft ook de mogelijkheid om bijvoorbeeld waterstof om te zetten. Waterstof kan juist geproduceerd worden bij (te) hoge energieproductie uit zonnecellen bij gunstige weersomstandigheden. Dit project is tevens goed geborgd in onderzoeksprojecten van Entrance (I-balance) en levert daarmee een basis voor het energienet van de toekomst.

N.B. Deze informatie is nog niet gedeeld binnen voorbereidingsoverleggen van het Waddenfonds, maar komt via onze contacten bij Entrance en GasTerra.

Voorgesteld wordt om het aansluitende project "Ameland Methaan Brandstofcellen" te betrekken in de discussie: bijv. gebruik de inkomsten uit het zonne-park om deze en andere nieuwe projecten op Ameland (mede) te financieren. Zo bereik je 'winst met winst' maken.

Al met al blijft het een lastige situatie, omdat niet alle informatie nu beschikbaar is voor een goed afgewogen besluit.

Advies: onder voorwaarden (ook gelet op de bestuurlijke verhoudingen in het waddenfonds) akkoord gaan met deze subsidie en wel zo dat:

- = de opbrengst van dit zonne-project t.z.t. verdisconteren met volgende energieprojecten.
- = de subsidieverordening in het AB van 28 maart a.s. aan te passen
- = geen precedentwerking voor andere projecten
- = nu snel een inventarisatie bij welke van de al ingediende projecten eenzelfde discussie speelt en de volgende vergadering afspraken maken hoe daar mee om te gaan

Agendapunt 11: vaststellingsverlening project Verduurzaming garnalenvisserij

Toelichting: betreft afronding van het project van de (door VisNed en de NL-Vissersbond) opgerichte gelijknamige Stichting m.b.t. onderzoeken tot MSC-certificering garnalenvisserij – er blijft een bedrag over van ca. € 2 ton dat terugvloeit in de reserve (bijna de helft van de toegezegde subsidie omdat een aantal onderdelen niet zijn uitgevoerd). Wat het project nu concreet heeft opgeleverd (eindverslag) is niet bekend (zal ambtelijk worden nagevraagd).

advies: akkoord

Agendapunt 12: Vaststelling pionierprogramma's Landbouw en Visserij en aanpassing subsidieverordening met bepalingen inzake Landbouw en Visserij

Toelichting:

Na accordering door het DB worden de programma's ter vaststelling aangeboden aan het AB van 28 maart a.s. en doel is per 1 april a.s. openstelling.

Deze programma's zijn op dezelfde wijze opgebouwd als de andere pionierprogramma's.

Inhoudelijk is voor beide thema's gezocht naar datgene dat voor het waddengebied onderscheidend is voor de landbouw of de visserij met als uitgangspunt dat het Waddenfonds er niet is voor ondersteuning van reguliere landbouw- / visserijactiviteiten die ook elders in het land aan de orde zijn. De rol voor het waddenfonds is daarbij die van het aanjagen van ontwikkelingen, innovaties etc. die zowel de kwaliteit van natuur en milieu ten goede komen als bijdragen aan de vitaliteit van de sector.

Voor de landbouw gaat het daarbij om:

- actielijn 1.1.: Omgaan met verzilting (een impuls geven innovatieve ontwikkelingen rond specifieke kansen en bedreigingen in de waddenkustschil m.b.t. zoet en/of brak grondwater).

Voor de visserij gaat het specifiek om de ontwikkeling naar een Rijke Waddenzee met een duurzame visserij, die economisch houdbaar en maatschappelijk verantwoord is (zoals o.m. beschreven in de Brede visie en aangehaakt bij het Programma Rijke Waddenzee). Het programma noemt de volgende actielijnen:

- actielijn 1.1.: duurzame bedrijfsvoering gericht op herstel/ontwikkeling ecosysteem, bestandsbeheer en beheerste visserij;
- actielijn 1.2.: flexibilisering en verbreding van visserijbedrijven op het Wad;
- actielijn 1.3.: vermarkting en regionale inbedding, w.o. ketensamenwerking, niches, verbinding met toerisme/recreatie.

N.B.: In het programma biedt geen aanknopingspunt voor sanering van de (garnalen)vloot. Omdat het programma alleen beschrijft waarvoor wel subsidie verstrekt kan worden, wordt in de tekst niets over sanering gezegd.

Projecten m.b.t. energietransitie in de landbouw en visserij worden niet benoemd; het uitgangspunt is dat daarvoor een beroep moet worden gedaan op het programma energietransitie.

Ook ligt voor het voorstel aan het AB tot aanpassing van de subsidieverordening met bepalingen voor Landbouw en Visserij. Deze zijn ontleend aan de EU vrijstellingsregelingen voor Landbouw resp. Visserij. E.e.a. brengt bepaalde beperkingen voor projecttypes en – omvang met zich mee (zie aanduiding hiervan in het Visserijprogramma, blz. 3). Tegelijk worden nog enkele onvolkomenheden in de bestaande verordening 'meegepakt'.

NB>: Dit biedt meteen de gelegenheid de verordening aan te passen met een bepaling rond verrekening van exploitatiewinsten. Een dergelijke bepaling kan bijv. luiden: 'De te verlenen subsidie mag nooit meer bedragen dan de hoogte van de onrendabele top van het project, gebaseerd op de totale netto contant gemaakte exploitatie van het project. Deze exploitatietoets geldt voor inkomstengenererende projecten binnen alle thema's behalve voor het budget lokale innovaties' (projecten binnen budget lokale innovaties komen veelal vanuit de bevolking en kennen een beperkte omvang, het vragen van uitgebreide contante waarde berekeningen voor dergelijke projecten is buitenproportioneel.)

Tevens bij gevoegd een hernieuwde versie van de gehele verordening.

advies: akkoord onder de afspraak van aanvulling met een bepaling tot verrekening van de exploitatie

Agendapunt 13: planning uitvoeringsprogramma

Nadere mondelinge mededeling ter vergadering

NB: de aanpak van de interprovinciale Waddenvisie wordt geagendeerd voor de Stuurgroep Waddenprovincies (aansluitend aan het DB)

Agendapunt 14: Agenda AB 28 maart a.s. (voorstel wordt nagestuurd)

Geagendeerd zullen worden vaststelling van de pionierprogramma's Landbouw en Visserij en aanpassing van de subsidieverordening, herziening actielijn 1 uit het pionierprogramma Energie en havens, vaststellen begroting 2012/13, jaarverslag 2012 en cpt-begroting 2014.

Agendapunt 15: Rondvraag en sluiting

2. Afstemming met andere beleidsterreinen

Het onderwerp wordt besproken in het FO - Groen/Blauw en het FO - EZ.

3. Communicatie

Dit voorstel kan op de openbare besluitenlijst worden geplaatst.
Voorgesteld wordt geen persbericht op te stellen.

4. Financiële en personele gevolgen

Aan dit voorstel zijn geen nieuwe financiële en personele gevolgen verbonden.

5. Beslispunten

1. Kennisnemen van de agenda voor het DB-Waddenfonds van 4 maart a.s.
2. Ged. v.d. Ploeg mandateren om ter vergadering naar bevind van zaken te handelen.